

OKRESNÍ SOUD V NYMBURCE

Soudní 996, 288 62 Nymburk

tel.: 325 519 300, fax: 257 005 059, e-mail: podatelna@osoud.nym.justice.cz, IDDS: arjabxp

NAŠE ZNAČKA: 10 C 14/2024
VAŠE ZNAČKA:
VYŘIZUJE: Bc. Kristýna Pejchová
DNE: 27. března 2024

Ústavní soud České republiky
Joštova 625/8
660 83 Brno-město

ÚSTAVNÍ SOUD	
Joštova 8, 660 83 Brno	
Došlo dne:	27-03-2024 1
0	krát Přílohy: _____
Vyřizuje: _____	

ŽALOBKYNĚ:
ŽALOVANÝ: ČR - Okresní soud v Nymburce

Vážení,

nadepsaný soud předkládá Ústavnímu soudu k rozhodnutí návrh na zrušení ustanovení § 3b odst. 1 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu ve znění platném od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 podle čl. 95 odst. 2 Ústavy ve spojení s § 64 odst. 3 zákona o Ústavním soudu a současně žádá o sdělení spisové značky, která bude tomuto návrhu přidělena.

Poté, co bude nadepsanému soudu sdělena sp. zn., jež byla návrhu přidělena, soud řízení vedené pod sp. zn. 10 C 14/2024 přeruší a veškerý spisový materiál postoupí Ústavnímu soudu.

S pozdravem

Mgr. Jan Tomeš v. r.
předseda senátu

Nepředchází

Nadepsaný soud, u něhož se řízení vede, je aktivně legitimovaný k podání tohoto návrhu ve smyslu § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu. V dalším nadepsaný soud odkazuje na návrh žalobkyně uvedený níže.

II.

Předmět návrhu a protiústavnost napadených ustanovení

Předmětem návrhu je ustanovení § 3b odst. 1 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a to ve znění účinném od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, konkrétně ve slovech: „Od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021 činí platová základna pro soudce 100 872 Kč.“

Nadepsaný soud (dále jen „navrhovatel“) si je vědom toho, že toto ustanovení bylo zrušeno ustanovením čl. I. 2 zákona č. 18/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/1997 Sb., o platu a některých dalších náležitostech státních zástupců a o změně a doplnění zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a v některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů, leč toto ustanovení bude při rozhodování ve věci vedené před ním pod sp. zn. 10 C 14/2024 aplikovat.

Vzhledem k tomu, že tento návrh je návrhem na konkrétní kontrolu norem, navrhuje navrhovatel, aby Ústavní soud nálezem vyslovil, že ustanovení § 3b odst. 1 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, a to ve znění účinném od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021, konkrétně ve slovech: „Od 1. ledna 2021 do 31. prosince 2021 činí platová základna pro soudce 100 872 Kč“ bylo v rozporu s ustanoveními s čl. 1 odst. 1 ve spojení s čl. 81 a čl. 82 odst. 1 Ústavy, s čl. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") a s čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Protokol").

Navrhovateli je známa judikatura Ústavního soudu ve věcech soudcovských platů, završená nálezem ze dne 10. července 2014 sp. zn. Pl. ÚS 28/13 ve věci návrhu na zrušení části § 3 odst. 3 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů (č. 161/2014 Sb.). V citovaném nálezu Ústavní soud rozhodl o zrušení ustanovení § 3 odst. 3 platového zákona v tehdy platném znění ve vztahu k soudcům okresních, krajských a vrchních soudu, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, ač se jednalo o tzv. konkrétní kontrolu norem, přičemž žalobce v řízení před obecným soudem byl soudcem krajského soudu a nebyl soudcem všech těchto soudních instancí. Analogicky tak lze postupovat i v tomto případě, poněvadž věc má přesah zájmu žalobkyně.

III.

Ochrana nabytých práv, legitimní očekávání a retroaktivita

Opakované zásahy zákonodárce, směřující ke snížení soudcovských platů jsou evidentním porušením principu ochrany nabytých práv. V tomto směru lze odkázat na náleží Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 16/11, dle něhož „svévolný zásah zákonodárce do oblasti materiálního zajištění soudců, v tom rámci i platové restrikce, je nutno ve smyslu ustálené judikatury Ústavního soudu do rámce chráněného principem jejich nezávislosti podřadit ze dvou důvodů. Nezávislost soudců je v první řadě podmíněna jejich morální integritou a odbornou úrovní, zároveň ale je spjata i s jejich přiměřeným materiálním zajištěním. Tento komponent principu nezávislosti soudců byl zakotven i v doporučení Výboru ministrů Rady Evropy č. r. (94) 12 ze dne 13. října 1994 ohledně nezávislosti, efektivnosti a role soudců, dle něhož se mezi "řádné pracovní podmínky" soudců řadí i "zajištění přiměřenosti postavení a odměňování soudců s ohledem na důstojnost jejich profese a pracovní zatížení" (Zásada III, bod 1b). Obdobná maxima je obsažena i v čl. 6.1 Evropské charty o statutu soudce, přijaté účastníky multilaterálního setkání organizovaného Radou Evropy ve dnech 8. až 10. července 1998, dle něhož soudci z povolání mají právo na plat, jehož výše má být stanovena tak, aby je chránila před tlakem směřujícím k ovlivnění jejich rozhodnutí a všeobecně k ovlivnění jejich chování při nalézáni práva, kterým by mohla být ohrožena jejich nezávislost a nestrannost. V této souvislosti Ústavní soud opakovaně poukazuje na skutečnost (viz náleží sp. zn. Pl. ÚS 12/10), že **"na snižování schodků veřejných rozpočtů se již dlouhodobě podílí profesní skupina, u níž je zákonem velmi výrazně omezena možnost dosahování jiných příjmů než platových"**. Důvodem druhým podřazení zákazu svévolného zásahu do materiálního zajištění soudců (platových restrikcí) do rámce principu jejich nezávislosti je vyloučit možnost, eventualitu nátlaku moci zákonodárce, resp. výkonné na rozhodování soudců. Jinými slovy, vyloučit svévolné zásahy do materiálního zajištění soudců jako eventuální formu "penalizace" soudců ze strany legislativy a exekutivy, a tím i formy nátlaku na jejich rozhodování“.

V tomto směru zbývá jen dodat, že opakované a dlouhodobě zamýšlené restrikce soudcovských platů mají či mohou mít dopady i do oblasti sociálního zabezpečení soudců, resp. na vyšší jejich starobních důchodů.

Z komparatistického hlediska se nabízí ustanovení čl. III oddílu I věty druhé Ústavy Spojených států amerických ze 17. září 1787: "Soudci Nejvyššího soudu i nižších soudů zůstávají ve svých funkcích doživotně, chovají-li se dobře; za svou službu dostávají ve stanovených termínech náhradu, která nesmí být během trvání jejich služby snížena."

IV.

Prohlášení veřejného zájmu zákonem

Novelou č. 587/2020 Sb. byl platový zákon změněn tak, že na jedné straně byla výše platové základny stanovena obecně ustanovením § 3 odst. 3 platového zákona, jednak jednorázově pro časově vymezené období od 1. 1. 2021 do 31. 12. 2021 byla stanovena odlišné ustanovením § 3b odst. 1 platového zákona.

Ustanovení § 3b odst. 1 platového zákona bylo přijato na základě pozměnovacího návrhu poslance Jana Chvojky bez konkrétní důvodové zprávy. V obecné ani podrobné rozpravě se k tomuto navrhovanému ustanovení výslovně nikdo nevyjádřil.

Důvodem, proč nebylo postupováno pro rok 2021 jednorázovým obejitím postupu, který by vyústil v individuální správní akt, tj. sdělení Ministerstva práce a sociálních věcí, ale tento

otázkou, do jaké míry jsou soudci oproti jiným profesím v nerovném postavení a zda restrikce ob stojí při posouzení v intencích v nález Ustavního soudu ze dne 24. 11. 2020, sp. zn. Pl. ÚS 24/19, v němž Ústavní soud vyložil, že „při přezkumu, zda nedošlo k porušení práva na rovné zacházení z důvodu rozlišovacích kritérií užitých v právní úpravě, je třeba posoudit, zda 1. jde o srovnatelné jednotlivce nebo skupiny; 2. je s nimi nakládáno odlišně a na základě jakého důvodu; 3. jde odlišné zacházení daným jednotlivcům nebo skupinám k tíži (uložením břemene nebo odepřením dobra); 4. je toto odlišné zacházení ospravedlnitelné, tedy a) sleduje legitimní cíl a b) je přiměřené“.

K dalším aspektům problematiky soudcovských platů je možno připojit argument o protiústavnosti těchto restrikcí, zásahu do soudcovské nezávislosti a opakovaného přehlížení jak reprezentace soudcovského stavu (Soudcovská unie), tak stanoviska komunity soudců jako celku.

V neposlední řadě nutno podtrhnout, že soudce s osobní integritou dokáže být a je ex professione předurčen k tomu, aby byl solidární. S přihlédnutím k tomu, že noblesse oblige jsou soudci vesměs mlčky a bez zbytečné pompéznosti dlouhodobě solidární v nejrůznějších směrech. Za této situace je zbytečné, aby jim byla platovými restrikcemi de facto zákonnou cestou ukládána unifikovaná solidarita ve vztahu ke státnímu rozpočtu.

VI.

Přijetí novely ve stavu legislativní nouze

Novela č. 18/2022 Sb. byla přijata ve stavu legislativní nouze, ač pro to nebyly důvody.

Pro vyhlášení stavu legislativní nouze nebyly splněny předpoklady pro jeho vyhlášení předsedkyní Poslanecké sněmovny uvedené v § 99 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen "jednacím řád"), neboť nenastal stav hrozby značné hospodářské škody státu dle § 99 odst. 1 jednacímho řádu.

Nelze přehlédnout, že novely platového zákona, které se týkají soudcovských platů jsou a byly opakovaně přijímány ve stavu legislativní nouze, přičemž uspořena částka představuje zcela marginální část výdajů státního rozpočtu, a tedy v tomto případě bylo vyhlášení stavu legislativní nouze zneužito k obejití řádného legislativního procesu, neboť předpokládaná úspora výdajů ve státním rozpočtu v tak relativně malém objemu nemohla naplnit předpoklad "značnosti" hrozící hospodářské škody.

VII.

Další argumentace

Nadepsaný soud se v dalším připojuje k argumentaci návrhu Okresního soudu v Ústí nad Labem ze dne 13. 5. 2022, který je projednáván pod sp. zn. Pl. ÚS 15/22.

S ohledem na uvedené skutečnosti nadepsaný soud navrhuje, aby Ústavní soud vydal tento

n á l e z :

I. Ustanovení § 3b odst. 1 zákona č. 236/1995 Sb., § 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu ve znění platném a účinném od 1. 1. 2021

Za správnost vyhotovení: Bc. Kristýna Pejchová